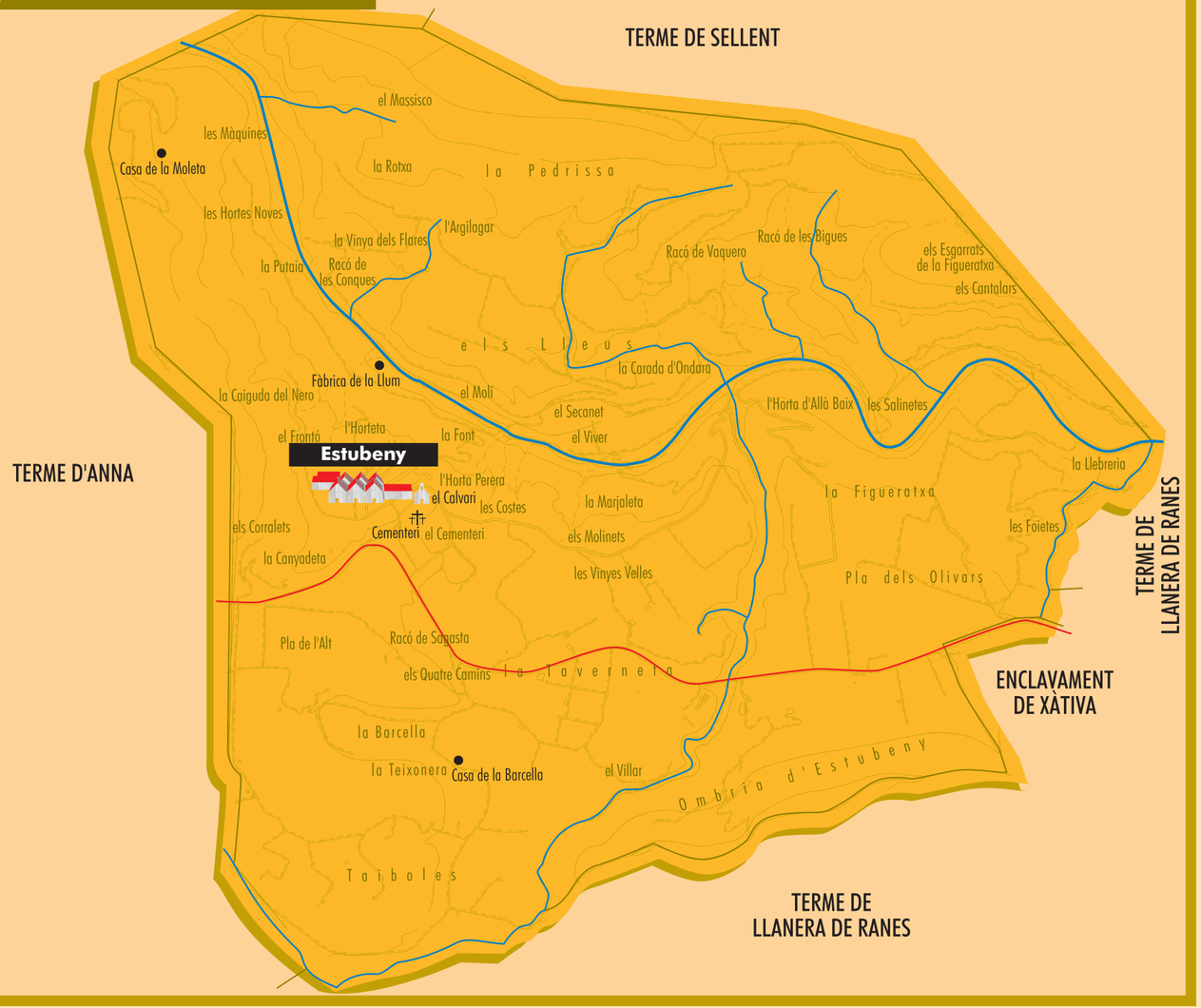
Presència humana

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

ESTUBENY

LA COSTERA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

AJUNTAMENT D'ESTUBENY

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Estubeny, 132

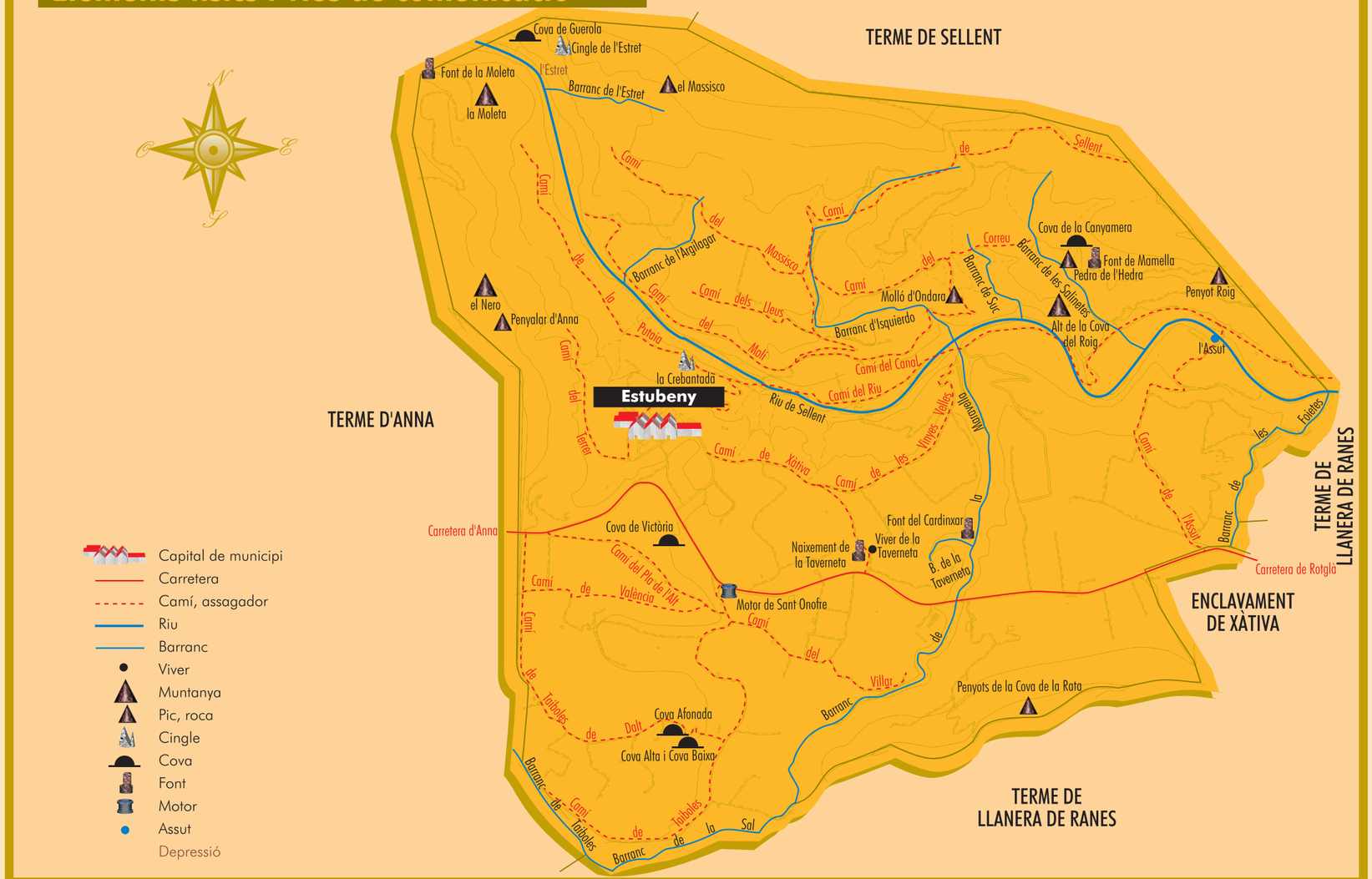
Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l' Ajuntament d'Estubeny

ISBN: 978-84-482-5111-6
Depòsit legal: V-926-2009
Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

Elements físics i vies de comunicació

ESTUBENY

El municipi d'Estubeny se situa a l'extrem nord-occidental de la comarca de la Costera, als límits amb la Canal de Navarrés i la Ribera Alta. Amb una superfície de 6,4 km^2 i una forma aproximadament triangular amb el vèrtex apuntant cap a llevant, el terme d'Estubeny limita amb el d'Anna, pel ponent (el Nero); pel nord, amb Sellent; pel llevant, amb Sellent, Llanera de Ranes i un enclavament de Xàtiva (la Font Amarga), i pel sud, amb Llanera de Ranes (la serra de la Cova de la Rata).

El terme està format per l'estretíssima vall del riu de Sellent, que corre de ponent a llevant, amb ribes abruptes, sobretot al marge esquerre. És un territori accidentat, solcat per una gran quantitat de barrancs i escorredors que baixen al riu de Sellent des de les elevacions que envolten el terme, sovint amb notables desnivells. Només hi ha algunes planes a la riba dreta del riu (pla de la Taverneta, pla dels Olivars). Per això, fins fa poc el terme ha constituït, en la immensa majoria, terreny de secà, amb zones molt limitades de reg. Només en les darreres dècades hi ha hagut una gran extensió del reg localitzat i la transformació de terrasses de muntanya en tarongerars.

Hi ha testimonis de la població d'Estubeny des de la prehistòria. Les restes arqueològiques trobades a la cova Baixa i a la Barcella es remunten al mesolític i n'hi ha també de l'edat dels metalls a la cova Alta, la Teixonera i el darrer tram del barranc de la Maravella, conegut significativament com a barranc de les Coves. S'han trobat, a més, restes de vil·les rústiques romanes al pla dels Olivars, al Villar i als Lleus.

Estubeny apareix citat ja l'any 1248 en el *Llibre del Repartiment*, en què Jaume I atorga a quatre pobladors (Guillem de Vall-llebrera, Manent de Vila, Domènec Roya i Joan Veçino) tres jovades de terra a cada un. L'any 1373 apareix citat com a *alqueria* i el 1378 com a *lloc* del terme de Xàtiva, propietat de Bartomeu d'Alavanya. Posteriorment va pertànyer a la família Ferriol i a Sebastià Gil. A mitjan segle XVI l'habitaven deu famílies de moriscs i l'any 1748 va patir, com tota la Costera, un fort terratrémol que el va afectar de manera notable. Precisament al final del segle XVIII l'il·lustrat Antoni-Josep Cavanilles hi constatava "una curta població de 25 veïns" i assenyalava que degué ser de veïnat més extens en temps dels moros, d'acord amb les coves subterrànies buides i la multitud de sepulcres que havien anat descobrint-se. A mitjan segle XIX havia pujat a quasi 200 habitants i el 1900 arribava als 285. L'emigració ha fet oscil·lar la població a la baixa al llarg del segle XX, però amb el tombant del segle XX al XXI hi ha hagut una recuperació, que situa la població en 166 habitants.

ELEMENTS FÍSICS I VIES DE COMUNICACIÓ

Orografia

Alt de la Cova del Roig (o de Gasparo)
Cingle de l'Estret
Cova Afonada
Cova Alta i Cova Baixa
Cova de Guerola
Cova de la Canyamera
Cova de Victòria
el Massisco
el Nero
l'Estret
la Crebantada
la Moleta
Molló d'Ondara
Pedra de l'Hedra
Penyalar d'Anna
Penyot Roig
Penyots de la Cova de la Rata

Hidrografia natural

Barranc d'Isquierdo
Barranc de l'Argilagar (o dels Flares)
Barranc de l'Estret (o del Massisco)
Barranc de la Maravella (o de les Coves)
Barranc de la Sal
Barranc de la Taverneta
Barranc de les Foietes (o de l'Abadeger)
Barranc de les Salinetes
Barranc de Suc
Barranc de Taiboles
Font de la Moleta
Font de Mamella
Font del Cardinxar
l'Assut
Motor de Sant Onofre
Naixement de la Taverneta
Riu de Sellent
Viver de la Taverneta

Vies de comunicació

Camí de l'Assut (o del Pla dels Olivars)
Camí de la Putaia (o de les Hortes Noves)
Camí de les Vinyes Velles
Camí de Sellent (o del Palmeral)
Camí de Taiboles
Camí de Taiboles de Dalt
Camí de València
Camí de Xàtiva (o de la Taverneta)
Camí del Canal
Camí del Correu
Camí del Massisco
Camí del Molí (o del Canal)
Camí del Pla de l'Alt
Camí del Riu
Camí del Terrer
Camí del Villar
Camí dels Lleus
Carretera d'Anna
Carretera de Rotglà

PRESÈNCIA HUMANA

Poblament

Casa de la Barcella
Casa de la Moleta
Estubeny
Fàbrica de la Llum

Partides i paratges

el Cementeri
el Frontó
el Massisco
el Molí
el Secanet
el Villar
el Viver
els Cantalars
els Corralets
els Esgarrats de la Figuereta
els Lleus
els Molinets
els Quatre Camins
l'Argilagar
l'Horta d'Allà Baix
l'Horta Perera
l'Horteta
la Barcella
la Caiguda del Nero
la Canyadeta
la Carada d'Ondara
la Figueratxa
la Font
la Llebreria
la Marjaleta
la Pedrissa
la Putaia
la Rotxa
la Taverneta
la Teixonera
la Vinya dels Flares
les Costes
les Foietes
les Hortes Noves (o les Terres Noves)
les Màquines
les Salinetes
les Vinyes Velles
Ombria d'Estubeny (o de la Cova de la Rata)
Pla de l'Alt
Pla dels Olivars
Racó de les Bigues
Racó de les Conques
Racó de Sagasta
Racó de Vaquero
Taiboles

Altres llocs d'interés

Cementeri
el Calvari